

مَثَل و حکمت در سخن مردم اردیموسی

(بخش سیلان)

تألیف: نوروز داداش زاده اردیموسی

سرشناسه	:	داداش زاده اردیموسی، نوروز، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	مثل و حکمت در سخن مردم اردیموسی (بخش سبلان)/مولف نوروز داداش زاده اردیموسی.
مشخصات نشر	:	تهران: الماس دانش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۲۴۸ ص؛ ۱۴×۲۱ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۱۸۹-۱۳۱-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
موضوع	:	ضرب‌المثل‌های ترکی آذربایجانی -- ایران -- ترجمه شده به فارسی
رده‌بندی کنگره	:	PN۶۵۱۹۶۵۲ ۱۳۹۴/۴۵۲
رده‌بندی دیویی	:	۳۹۸/۹۹۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۱۵۷۲۶

مثل و حکمت در سخن مردم اردیموسی (بخش سبلان)

مولف: نوروز داداش زاده اردیموسی-۹۱۲۱۴۹۹۱۷۴

طراح جلد: سید سیرنا گشتایی-۹۳۷۱۴۱۱۱۸۸

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۹-۱۳۱-۱

ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشارات الماس دانش؛ تلفن: ۶۶۴۹۳۷۵۳ (۰۲۱)

مرکز پخش: علوم و فنون ایران؛ تلفن: ۶۶۹۶۸۰۵۸ (۰۲۱)-۹۱۲۶۸۶۹۸۳۳

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۷	مروری بر انواع تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات
۱۸	تعریف، مثل
۲۰	امثال و حکم، نفاسات آن‌ها با ضرب‌المثل‌ها
۲۱	تعریف امثال و حکم
۲۲	ضرب‌المثل
۲۳	تعریف حکم
۲۴	تعریف فرهنگ
۲۶	تعریف تمثیل
۲۶	تعریف تمدن
۲۷	تعریف فولکلور

۲۸	معرفی روستای اردیموسی
۳۰	ویژگی‌های طبیعی، اجتماعی و اقتصادی اردیموسی
۳۸	کوه سبلان (ساوالان)
۴۲	نام، جلان
۵۲	فصل «آ»
۷۳	فصل «الف»
۹۸	فصل «ب»
۱۱۳	فصل «پ»
۱۱۹	فصل «ت»
۱۲۵	فصل «ج»
۱۲۹	فصل «چ»
۱۳۲	فصل «ح»

فصل «خ»	۱۳۷
فصل «د»	۱۴۰
فصل «ر»	۱۵۴
فصل «س»	۱۵۷
فصل «ش»	۱۶۶
فصل «ص»	۱۷۰
فصل «ط»	۱۷۱
فصل «ظ»	۱۷۳
فصل «ع»	۱۷۴
فصل «غ»	۱۷۷
فصل «ف»	۱۷۸
فصل «ق»	۱۸۰

فصل «ک» ۱۹۱

فصل «ل» ۲۰۷

فصل «ن» ۲۱۴

فصل «و» ۲۱۸

فصل «ه» ۲۲۰

فصل «ی» ۲۲۸

فهرست منابع ۲۴۰

منابع سایت ها ۲۴۴

"شرح حال" ۲۴۶

مثل و حکمت از قدیمی‌ترین تراوش‌های فکر و اندیشه‌ی اندیشمندان گمنام است که از قرون و اعصار گذشته‌ی تاریخ به یادگار مانده است. در روزگارانی که مردم سواد خواندن و نوشتن نداشتند، حوادث و سوانحی برای آنان می‌گذشته که آن‌ها را به تفکر و اندیشه وامی‌داشته است. چکیده رویدادها، اعم از خوب یا بد، در یک جمله یا عبارت گنجانده و جایگزین شده است تا به راحتی به خاطرها بماند.

بکارگیری مثل و حکمت در سخن گفتن و بیان عقاید، جهت تأیید مطلب و دلنشین ساختن و استواری و رسایی کلام است. پس تمثیل ابزاری برای بیان فکر و اندیشه است. و جملاتی که امروزه به عنوان مثل شناخته شده و در گفتار مردم جاری است، بعلت مؤثر بودن در ذهن شنونده حک و سپس تکرار شده است. اولین گوینده مثل و حکمت ناشناخته است و تاکنون کسی در خصوص مثل و حکمت، تعریف جامع ارائه نداده است.

شایان ذکر است ضرب‌المثل گونه‌ای از بیان است که معمولاً تاریخچه داستان‌ها و رویدادها از یاد رفته است و با این حال در

سخن بکار می‌رود. مثل‌ها از زندگانی مردم پدید می‌آید. و با فرهنگ مردم عجین شده و پیوند ناگسستنی دارد. بعبارت دیگر، این جملات کوتاه به گونه مثل، پند و اندرز و سخنان حکمت‌آمیز، زاینده اندیشه و دانش مردم ساده و میراثی از عناصر معنوی نسل‌های گذشته است که سینه به سینه نقل شده و امروزه کم و بیش با اندک تغییراتی، دگرگونی، همچنان بکار می‌رود. و نسل‌های جدید را با آمال و آرزوها، غم و شادی، عشق و نفرت، ایمان و صداقت، مردم و خرافات پدران خود آشنا می‌سازد.

مثل، حکمت توده است و تعداد امثال و حکم در میان هر ملتی نشانه سعه فکر عوام آن ملت است. ایرانیان در میان ملت‌های مختلف جهان به داشتن مثل‌های فراوان و تسلسل به آن‌ها در بیان اندیشه، شناخته شده هستند.

در بیان اندیشه و عقاید مردم روستای اردیمو علی. مثل‌ها و حکمت‌های زیادی یافت می‌شود. جهت جمع‌آوری آن‌ها، عشق، صداقت، ظرافت، نکته‌سنجی و صبر و حوصله فراوانی لازم است. برای گردآوری همه مثل و سخنان حکمت‌آمیز، می‌بایست با مردم مصاحبت و هم‌نشین شد و از دانش نفیس و گرانبهای

آنها بهره برد. کتاب حاضر قطره‌ای از دریای پهناور و فرهنگ، زبان و ادبیات این منطقه است که همراه با ترجمه فارسی و نیز فلسفه و کاربرد آنها ارائه شده است. چنین به نظر می‌رسد که به خاطر سپردن آنها، می‌تواند الهام‌بخش ذهن خلاق صاحبان ذوق و فرهیختگان شود. و با پدید آوردن مثل‌های تازه، متناسب با وضع زندگی اجتماعی کنونی، زبان آذری را که گنجینه و مایه سرافرازی ملت ایران است بیش از پیش رونق و گسترش دهد.

توجه خوانندگان محترم را به یک نکته معطوف می‌نماید که در خطه ارزشمند آذربایجان، بسیاری صدها ضرب‌المثل دیگر استفاده می‌شود که بیان همه آنها نیاز به حروف زمان بیشتری دارد و در این مجموعه منعکس نگردیده است و نیت ما حذف و یا کم‌توجهی به آنها نبوده است.

هنگام تولد، مادرم گفت: فرزندم مادر دیگری در کنار ما هست که وطن نام دارد. اردیموسی بخش کوچکی از وطن ما است. مع‌الاسف برای زادگاهم هیچ خدمتی انجام نداده‌ام اما هر جا باشم دلم برای آن می‌تپد.

مهم است که به وجود زادگاهمان افتخار کنیم؛ ولی مهم‌تر از آن این است که: «کاری کنیم» زادگاهمان، به وجودمان افتخار نماید. به قول شمس‌العرفاء خواجه حافظ شیرازی "صالح و طالح متاع خویش نمودند/ تا که قبول افتد و چه در نظر آید".

از هم بر شایسته‌ام سرکار خانم سمیه خرمیان، که در گردآوری، ترجمه و بازبینی این اثر، مرا یاری نموده‌اند کمال تشکر و امتنان را دارم.

در خاتمه لازم می‌دانم از زحمات و همکاری ارزنده دوست عزیز و گرامی جناب آقای سید ناصرالدین گشتایی مدیر انتشارات الماس دانش که چاپ کتاب حاضر را جامه عمل پوشانده است قدردانی نمایم.

نوروز دانش‌زاده ایدموسی

زادگان ۱۳۹۴